

Όσιος Γρηγόριος ο Δεκαπολίτης ο θαυματουργός - Του Πρωτ. Σπυρίδωνος Λόντου

/ [Γνώμες](#)

Ο Όσιος Γρηγόριος ο Δεκαπολίτης και θαυματουργός [\[1\]](#) γεννήθηκε μεταξύ των ετών 780-790 μ.Χ. στην Ειρηνούπολη [\[2\]](#) της Ισαυρικής Δεκαπόλεως, στη νοτιοανατολική Μ.Ασία και τον βίο του συνέγραψε ο Διάκονος Ιγνάτιος [\[3\]](#) γύρω στο 842-843, κατά παραγγελία των μαθητών του.

Ο Γρηγόριος ασπάσθηκε τον μοναχισμό κατά της δεύτερης περιόδου της εικονομαχίας (815-843), η οποία ξεκινά την εποχή του Λέοντος Ε΄ και λήγει με την οριστική αναστήλωση των εικόνων επί Θεοδώρας Αυγούστας. Αφού πρώτα αντικατέστησε τον πατριάρχη Ιωάννη Γραμματικό με τον εικονολάτρη Μεθόδιο, η Θεοδώρα στη Σύνοδο του 843 προχώρησε στην οριστική αναστήλωση των

εικόνων, εφαρμόζοντας και πάλι τις αποφάσεις της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου (787).

Ως μοναχός ο Γρηγόριος είχε το θάρρος να επιπλήξει τον εικονομάχο ηγούμενο της Μονής του και αποχωρώντας κατέφυγε στη Μονή που ήταν ηγούμενος ο αδελφός της μητέρας του, ο Συμεών. Εκεί παρέμεινε για 14 χρόνια ασκούμενος στην πνευματική ζωή. Επειτα, αποσύρθηκε σε μια σπηλιά στα βουνά της Ισαυρίας. Ζώντας στην προσευχή και την άσκηση, έπειτα από θείο όραμα αποφάσισε να κατευθυνθεί στη Δύση για να αγωνισθεί υπέρ της αναστήλωσης των ιερών εικόνων.

Στο έργο «Μνημεία Αγιολογικά»[\[4\]](#), ο ιεροδιάκονος Ιωάννης Θεοφίλου[\[5\]](#) αφηγείται τον βίο του Οσίου Γρηγορίου του Δεκαπολίτου και θαυματουργού και εξηγεί μερικά από τα θαύματά του. Ο Όσιος, λέγει ο Θεοφίλου, δεν ασχολήθηκε με τις βιοτικές ηδονές, δεν δέχθηκε υπνο στα βλέφαρά του, αλλά επαγρύπνησε για να αγιάσει την ψυχή του. Το έργο του ήταν το «συνειναι τοις θείοις» και πρὸς «αρετὴν παραθήγειν»[\[6\]](#). Επέπληξε με σφοδρότητα τον αιρεσιάρχη (εικονομάχο) καθηγούμενο και έφερε πολλές πληγές, τις οποίες δέχτηκε ως «ουράνιον δρόσον»[\[7\]](#). Ως άλλος Αβραάμ, δέχτηκε την θεία αποκάλυψη να εξέλθει της γης του και να μεταβεί σε άλλα μέρη για να ευαρεστήσει το Θεό.

Έτσι, ο Γρηγόριος αρχίζει το μεγάλο ταξίδι. Το 832 μετέβη στην Κωνσταντινούπολη με σκοπό να υπερασπισθεί την αλήθεια και να ενισχύσει τους εικονόφιλους αδελφούς του απέναντι στον εικονομάχο Πατριάρχη Ιωάννη Γραμματικό[\[8\]](#) και στον εικονομάχο αυτοκράτορα Θεόφιλο[\[9\]](#), ο οποίος είχε απαγορεύσει την προσκύνηση των εικόνων. Ήταν τόσο το μένος του Θεοφίλου και των εικονομάχων, που καθαιρούσαν τις εικόνες από τις Εκκλησίες και αναστήλωναν αντ' αυτών θηρία και εικόνες, τα δε ιερά κειμήλια παραδίδονταν στη φωτιά. Επίσης, τα δεσμωτήρια ήταν πλήρη από αυτούς που προσέδιδαν τιμή στις εικόνες, μοναχούς, επισκόπους, ποιμένες και ποιμενόμενους, αλλά και τα όρη και οι σπηλιές από όσους ήταν κυνηγημένοι, μοναχούς που δεν τους επιτρεπόταν η είσοδος στις πόλεις[\[10\]](#).

Επειτα, ο Γρηγόριος μεταβαίνει στην Εφεσό, όπου παραμένει τον χειμώνα και αργότερα μεπλοίο περνά στην Προικόνησο. Αναχωρεί, και μέσω των στενών του Ελλήσποντου, περνά στην Αίνο της Θράκης και τη Χριστούπολη (Καβάλα) στη Μακεδονία, καταλήγοντας, μετά από περιπέτεια με ληστές σε ποταμό, στη Θεσσαλονίκη. Από εκεί ταξιδεύει στην Κόρινθο, από το λιμάνι της οποίας περνά με ένα πλοίο στην Ιταλία, και μέσω Ρηγείου και Νεαπόλεως (Ναπολι) έφθασε στη Ρώμη το 833. Συνεχίζει στις Συρακούσες της Σικελίας, όπου έμεινε για ένα ή δύο χρόνια και καταλήγει στον Υδρούντα. Τελικά, ο Όσιος επιστρέφει στη Θεσσαλονίκη, όπου διέμεινε αρχικά στη Μονή του Αγίου Μηνά και αργότερα σε άλλα μοναστικά

κελλιά. Μετέβη αργότερα για λίγο στην Κωνσταντινούπολη και επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη[11].

Ο βιογράφος του Γρηγορίου Ιγνάτιος ο διακονος αποσιωπά στη βιογραφία του σχετικά με τους λόγους του ταξιδιού του Γρηγορίου στην Ιταλία. Ο Βαλσάμης υποθέτει ότι ο Ιγνάτιος αποσιωπά γεγονότα όπως τη φιλία του Γρηγορίου με τον Ιωσήφ Υμνογράφο, που είχε γνωρίσει στη Θεσσαλονίκη[12], καθώς και την κατ' εντολήν του Γρηγορίου αποστολή του Ιωσήφ στη Ρώμη (μεταξύ 837 και 839) για να εξασφαλίσει την υπέρ των εικονόφιλων παπική βοήθεια.

Σε μεγάλη ηλικία ,ασθενής πιά, ξεκίνησε το ταξίδι απο τη Θεσσαλονίκη στην Κωνσταντινούπολη (Ιανουάριο του 842), μετά τον θάνατο του Πατριάρχη Θεόφιλου, και συνάντησε τον θείο του Συμεών, που είχε μόλις απελευθερωθεί. Παρέμεινε στη βασιλεύουσα τους επόμενους μήνες δοκιμαζόμενος από ασθένεια. Λίγο πριν κοιμηθείζήτησε να τον μεταφέρουν στο άγιο όρος της Μ.Ασίας, το όρος του Ολύμπου της Βιθυνίας(Όρος Μοναχών της Προύσας) όπου και κοιμήθηκε τον Νοέμβριο του 842.

Ο όσιος Γρηγόριος Δεκαπολίτης με τον ζήλο του κατάφερε να εκδιώξει τους εικονομάχους απο την αυλή της Εκκλησίας και ομολόγησε τον Χριστό «ως Θεόν αληθινόν και άνθρωπον, απερίγραπτον τόν αυτόν και περιγραπτόν δοξολογειν επαιδεύετο»[13]. Γι αυτό δίδασκε ότι η απεικόνιση του Κυρίου ήταν «μίμημα» της θείας σαρκός Του. Ωσαύτως και της Θεοτόκου και των θείων Αγγέλων και των Αγίων σέβονταν τα «μορφώματα», όχι όπως οι ληρωδούντες αυτά «λατρευτικήν απονέμοντες προσκύνησιν». Ετσι, έσωσε πολλούς απο την αιρετική αυτή γλωσσαλγία, μεταδίδοντας την αληθινή ορθόδοξη πίστη, υποβαλλόμενος σε εμπαιγμούς , μάστιγες και κόπους[14].

Η μνήμη του εορτάζεται στις 20 Νοεμβρίου και την ακολουθία του έγραψε ο μητροπολίτης Μυρέων Ματθαίος.

[1]Για τον Οσιο Γρηγόριο τον Δεκαπολίτη βλέπε σχετικά: Dvornik, F.,: *La Vie de saint Grégoire de*

Décapolite et les Slaves macédoniens au IXe siècle, Paris 1926, σελ. 45-75. Mango, C., "On Re-reading the Life of St. Gregory the Decapolite", *Βυζαντινά* 13.1 (1985), σελ. 633- 646. Kazdan-PaersonSevcenko, «Gregory of Decapolis», - *ODB* 2 (1991), 880. Νικολόπουλου,Π.,«Γρηγόριος. ΌΔεκαπολίτης», *ΘΗΕ* 4 (1964) στ. 701 702. Makris,G. (- επιμ.), *IgnatiosDiakonos und die*

Vita des Hl. Gregorios Dekapolites (Stuigart – Leipzig 1997). Micle, V.(Αρχιμ.) *Sfântul Grigorie*

Decapolitul. Viața și minunile, Βουκουρέστι 1992. Βαλσάμη, Γ., «Ιστορικά στοιχεία στον Βίο του

οσίου Γρηγορίου Δεκαπολίτου» στο διαδίκτυο https://www.myriobiblos.gr/texts/greek/valsamis_dekapolitis.html (19.11.2024).

[2] Πρβλ. Ιγνατίου Διακόνου, *Βίος Γρηγορίου Δεκαπολίτου*-Makris , σ. 60.

[3] Ο Ιγνάτιος Διάκονος συνέγραψε τέσσερα ιδιαίτερης σημασίας αγιολογικά κείμενα, τους Βίους των

πατριαρχών Ταρασίου και Νικηφόρου, και τους Βίους των Αγίων Γρηγορίου του Δεκαπολίτου και

Γεωργίου Αμάστριδος.

[4] Θεοφίλου Ιωάν., *Μνημεία Αγιολογικά*, Τύποις Φοίνικος, Βενετία 1884, σ.129- 164. (Στο εξής, Θεοφίλου, *Μνημεία*).

[5] Ο Θεόφιλος Ιωάννου γεννήθηκε στο χωριό Βλασία των Καλαβρύτων το 1852. Εκάφη μοναχός στην Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηροκομείου Πατρών. Διάκονος χειροτονήθηκε το 1872 από τον Μητροπολίτη Αθηνών Θεόφιλο. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στην Πάδοβα της Ιταλίας. Από το 1880 μέχρι το 1884 υπηρέτησε ως Διάκονος της Ελληνικής Κοινότητας Βενετίας και μέχρι το 1887 ως Διάκονος της Ελληνικής Κοινότητας Τεργέστης. Επέστρεψε στην Αθήνα και εργάστηκε ως Καθηγητής στο Αρσάκειο παρθεναγωγείο. Το 1895 διορίστηκε Εφημέριος της ελληνικής πρεσβείας στη Σόφια. Στις 21 Οκτωβρίου 1906 χειροτονήθηκε στον Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών Επίσκοπος Φθιώτιδος. Εκοιμήθη στη Λαμία στις 3 Σεπτεμβρίου 1913.

[6] Θεοφίλου, *Μνημεία*, σ.131.

[7] Θεοφίλου, *Μνημεία*, σ.133.

[8] Για τον Πατριάρχη Ιωάννη τον Γραμματικό βλ.: Γεδεών Μ., *Πατριαρχικοί πίνακες* , Κωνσταντινούπολις 1890, σ. 274-277. Gero St., «John the Grammarian, the last iconoclastic patriarch of Constantinople», *Βυζαντινά* 3-4 (1974-75) 25-35. Lemerle P., *Ὁ πρῶτος βυζαντινὸς οὐμανισμὸς*, (μτφρ. Μ. Νυσταζοπούλου), Ἀθήνα 1895, σ.

120-128. Lilie R.-J., *Die Patriarchen der ikonoklastischen Zeit. Germanos I. – Methodios I. (715-847)*, Frankfurt a.M. 1999, σ. 169-182.

Lipšic E., *Očerki istorii vizantijskogo obščestva i kultury*, Moskau-Leningrad 1961, σ. 296-301.

Παπαδοπούλου Σωτ., «Ἰωάννης. Ὁ Ζ΄. Ὁ Γραμματικός», *Θ.Η.Ε.* 6 (1965) 1233-1235.

Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit: Erste Abteilung (641-867), τ. II, Berlin 2000,

αρ. 3199, σ. 326-331. *Scriptorinc.* = Συγγραφή χρονογράφου τὰ κατὰ Λέοντα τοῦ Ἀρμενίου περιέχουσα, *Scriptor Incertus de Leone Armenio, εν Leonis Grammatici chronographia*, (έκδ). I. Bekker, Bonn 1842, σ. 335-362 (= PG 108, 1009-1037).

Talbot A.-M., «John VII Grammatikos», *Oxford Dictionary of Byzantium* 2, σ. 1104.

[9] Για τον αυτοκράτορα Θεόφιλο βλ.: Bury, J. B. (1912). [*History of the Eastern Empire from the Fall of Irene to the Accession of Basil: A.D. 802-867*](#), New York 2008, σ. 120-153. Codoñer, Juan (2016). [*The Emperor Theophilos and the East: Court and Frontier in Byzantium during the Last Phase of Iconoclasm*](#). Routledge 2014.

[10] Theophanes Continuatus, Ioannes Cameniata, Symeon Magister, Georgius Monachus, Χρονογραφία συγγραφείσα εκ προστάγματος Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου, *Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae (CSHB)* 45, (ed. Bekker), Bonn 1838, σ. 100.

[11] Μανουήλιω. Γεδεών, *Βυζαντινόν Εορτολόγιον : Μνήμαι των από του Δ΄ μέχρι του ΙΕ΄ αιώνας*

εορταζομένων αγίων εν Κωνσταντινουπόλει, Εν Κωνσταντινουπόλει 1899, 193. Βλέπε και

Ευστρατιάδου, Σοφ., *Αγιολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, Εκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας

της Ελλάδος, Αθήνα, 1995, 101.

[12] P.G. 105, 952-953.

[13] Θεοφίλου, *Μνημεία*, σ. 157.

[\[14\]](#) Θεοφίλου, *Μνημεία*, σ.158.